

Izložba Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali

Zagreb, 15. listopada – 15. studenoga 2015.

DOI: 10.21066/carcl.libri.2016-05(01).0032

Vjeverica – biblioteka uz koju smo odrastali naslov je izložbe koja je u okviru manifestacije *Mjesec hrvatske knjige* održana u Knjižnici Novi Zagreb – Travno od 15. listopada do 15. studenoga 2015. godine. Izložbu je priredila Vesna Radošević, dugogodišnja knjižničarka na Dječjemu odjelu spomenute knjižnice i dobra poznavateljica slike i teksta suvremene dječje književnosti.

Izložba prikazuje razvoj biblioteke Vjeverice tijekom četiriju desetljeća postojanja – od prve objavljene knjige 1957. godine do posljednje 1998. godine. U navedenome je razdoblju objavljeno 318 naslova u više od 1000 izdanja. Svoj je urednički pečat Vjeverici osobito dalo troje urednika, a njihova su razdoblja i njihov urednički odabir jasno istaknuti na izložbi. Prvi je bio Grigor Vitez, idejni začetnik i osnivač Vjeverice, koji je u desetogodišnjemu razdoblju priredio i objavio 92 naslova, od kojih polovicu čine prijevodi iz drugih književnosti. Vitez se u Vjeverici javljao i kao autor i prevoditelj. Prve je godine objavljeno sedam, a već sljedeće, 1958., dvadeset naslova. Svoj prepoznatljivi vizualni identitet biblioteka je dobila sedamnaestom objavljenom knjigom, Lovrakovim romanom *Devetorica hrabrih*. U Vitezovu su razdoblju objavljeni neki poznati klasici dječje književnosti i ujedno naslovi koji su doživjeli najviše izdanja – *Pirgo*, *Priče iz davnine*, *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*, *Junaci Pavlove ulice*, *Heidi*, *Vlak u snijegu*, *Bambi*, *Alica u Zemlji Čudesas*, *Pinokio* i drugi. Sve su navedene knjige doživjele više od jedanaest izdanja. Osobito je zanimljiva Vjeveričina likovna komponenta. Među 35 ilustratora, koliko ih je angažirano u prvome desetljeću, i likovni su umjetnici poput Ive Šebalja, Ferdinanda Kulmera, Alberta Kinerta i Julija Knifera.

Viteza je 1967. naslijedila Ana Kulušić koja je uređivala Vjevericu do 1984. godine. U tome je razdoblju objavljeno oko 140 naslova, pretežito domaćih autora.

Za desetogodišnjega uredničkoga razdoblja Vere Barić, do 1994. godine, objavljeno je 86 naslova, od čega dvadesetak prijevoda. Biblioteka Vjeverica postupno se gasila od 1992. godine, zajedno s nakladničkom kućom Mladost koja ju je stvorila i razvila u jedan od svojih najuspješnijih nakladničkih pothvata. Posljednja knjiga objavljena je 1998. godine.

U čitavoj nakladničkoj cjelini zastupljeno je više od 180 autora i oko 110 ilustratora. Na petnaest izložbenih panoa autorica je prikazala reprezentativni uzorak uredničkih izbora pisaca i ilustratora dječjih knjiga. Kratki informativni popratni tekstovi upućuju na minuciozno istraživanje koje je nedvojbeno rezultiralo važnom i korisnom informacijskom osnovom za daljnja istraživanja i analize biblioteke Vjeverice s književnopovijesnoga, likovnoga, pedagoškoga, knjižničarskoga i nakladničkoga aspekta.

„Sentimentalni dodatak izložbi“, kako ga je autorica nazvala, izbor je knjiga sa službenim i privatnim posvetama – za dobar školski uspjeh, za rođendane i slične prigode. Mnogi su hitovi Vjeverice, baš kao i njezin karakteristični format i grafički izgled, zauvijek ostali u nostalgичnoj uspomeni generacija kojima je čitanje bilo sastavni dio djetinjstva i odrastanja.

Izložba nas je podsjetila da Vjeverica zauzima važno mjesto u hrvatskoj kulturi druge polovine 20. stoljeća i važno mjesto u našem kulturnome pamćenju, no ona je i dio naših

privatnih povijesti, ona je asocijacija na *Heidi, Pinokija, Pipi Dugu Čarapu, Pirga, Koka...*, na najdražu knjigu djetinjstva, na djetinjstvo samo.

Štefka Batinić

Predstavljanje uspostavnoga istraživačkoga projekta Hrvatske zaklade za znanost BIBRICH UIP-2014-09-9823

Zagreb, 29. veljače 2016.

DOI: 10.21066/carcl.libri.2016-05(01).0033

Na Učiteljskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 29. veljače 2016. godine javno je predstavljen uspostavni istraživački projekt *Uspostavljanje međukulturnih poveznica kroz prijevode dječje književnosti: tekst, kontekst, strategije*, kraće BIBRICH, koji financira Hrvatska zaklada za znanost. Pokratak BIBRICH nastala je prema engleskome nazivu projekta *Building Intercultural Bridges Through Children's Literature Translations: Texts, Contexts and Strategies*.

Projektom koji traje od 1. rujna 2015. do 31. kolovoza 2018. nastoje se prikazati i objasniti uloga i status prevedenih djela u korpusu hrvatske dječje književnosti, opisati trendovi i tendencije u povijesnoj perspektivi te otkriti i protumačiti upotrijebljene prijevodne strategije. Korpus obuhvaća prijevode pripovjedne proze na hrvatski jezik i one s hrvatskoga na druge jezike tijekom dvadesetoga stoljeća.

Voditeljica je projekta Smiljana Narančić Kovač s Učiteljskoga fakulteta na kojemu se projekt odvija. Projektna skupina sastavljena je od jedanaest članova, većinom zaposlenika projektne matične ustanove. Uz voditeljicu članovi su istraživačkoga tima Katarina Aladrović Slovaček, Marija Andranka, Tihomir Engler (Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku), Nada Kujundžić, Sanja Lovrić Kralj, Berislav Majhut, Ivana Milković, Iris Šmidt Pelajić, Snježana Veselica-Majhut (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i Corinna Jerkin, doktorandica.

Jedna je od glavnih projektnih zadaća uspostaviti u Hrvatskoj posebno istraživačko područje posvećeno poredbenoj dječjoj književnosti i njemu primjerene istraživačke standarde te razviti prikladnu metodologiju.

Predstavljajući projekt, voditeljica i glavna istraživačica naglasila je dvije skupine postavljenih ciljeva. Prva skupina ciljeva odnosi se na utvrđivanje korpusa i raspona pojava obuhvaćenih projektom. U njoj prvo mjesto pripada sastavljanju bibliografije dječjih knjiga i onih namijenjenih i dječjemu i odraslom čitateljstvu (ukrižena ili *crossover* književnost) koje su prevedene na hrvatski ili s hrvatskoga. Oslanjajući se na bibliografiju, projektna skupina utvrdit će prijevodne tijekove i trendove te opisati hrvatsku recepciju dječje književnosti drugih kultura tijekom dvadesetoga stoljeća. Druga skupina ciljeva proizlazi iz utvrđivanja prijevodnih normi i strategija analizom parova polaznih i ciljnih tekstova, a obuhvaća jezične, pripovjedne, kulturne i međukulturne, intertekstualne, intermedijalne i paratekstualne aspekte prevedenih dječjih djela i književnosti za mladež.

Interdisciplinarni karakter projekta razvidan iz ciljeva dodatno su potvrdili članovi projekta prikazujući ukratko svoje uloge i zadaće. Oni su spomenuli i raznovrsne projektne aktivnosti kao što su izlaganja na međunarodnim konferencijama, objavljivanje rezultata